

I Z V J E Š T A J

**sa XIII sastanka Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju
Brisel, 9. jun 2022. godine
(hibridni format)**

SADRŽAJ:

UVOD I OSNOVNE PORUKE PODODBORA	3
KONKURENCIJA	4
PRIVREDNO PRAVO	7
KRETANJA KAPITALA I PLATNI SISTEM.....	9
BANKARSTVO, OSIGURANJE I OSTALE FINANSIJSKE USLUGE	10
ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA	11
JAVNE NABAVKE	12
PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE	14
PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA.....	16

UVOD I OSNOVNE PORUKE PODODBORA

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) u punoj primjeni je od 1. maja 2010. godine. Kako bi se obezbijedilo pravilno i potpuno sprovođenje SSP-a, formirano je sedam pododbora. Sastanci pododbora imaju za cilj informisanje Evropske komisije (EK) o najvažnijim crnogorskim reformama, kao i praćenje implementacije SSP-a i završnih mjerila za konkretna poglavlja. Do sticanja punopravnog članstva u Evropsku uniju (EU), održavaće se jednom godišnje.

Jedan od sedam pododbora je Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju. Trinaesti sastanak ovog Pododbora, kojim koordinira Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, održan je 9. juna 2022. godine u Briselu, u hibridnom formatu.

Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju obuhvata osam pregovaračkih poglavlja, koja su važna za buduće učešće Crne Gore u unutrašnjem tržištu EU i to:

- Poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga
- Poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala (osim oblasti sprečavanja pranja novca)
- Poglavlje 5 – Javne nabavke
- Poglavlje 6 – Privredno pravo
- Poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine
- Poglavlje 8 – Konkurencija
- Poglavlje 9 – Finansijske usluge
- Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja.

Sastanku je prethodio sveobuhvatni, pisani prilog crnogorske strane i razmjena dodatnih pitanja i odgovora, u više iteracija. Na sastanku su predstavnici crnogorskih institucija sa EK diskutovali i razmjenili mišljenja na određeni broj preostalih pitanja, u cilju boljeg razumijevanja statusa zakonodavstva i strateškog planiranja.

Majkl Miler, šef jedinice za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu za susjedsku politiku i pregovore o proširenju (DG NEAR) koji je predsjedavao Pododborom, u uvodnom obraćanju, osvrnuo se na činjenicu da je Crna Gora dobila novu Vladu kod koje je, kako je istakao, prepoznata posvećenost ubrzanju pregovora o pristupanju EU. Naglasio je da dinamika pregovora o pristupanju zavisi, najprije, od Crne Gore ukazujući na punu podršku EK u tom procesu. Miler je ukazao na čvrste odnose Crne Gore i EK i napomenuo da je definitivno vrijeme da se krene naprijed u pregovorima.

Majkl Miler je istakao da EU čvrsto stoji uz Crnu Goru u smislu pružanja finansijske podrške i to kroz Instrument pretprisupne podrške 2021- 2027 - IPA III, Zapadno-balkanski Investicioni fond (WBIF) i Evropski fond za održivi razvoj (EFSD+). Takođe, Zelena agenda za region Zapadnog Balkana predstavlja jedan opšti okvir za zajednički cilj, a to su zelena tranzicija i dekarbonizacija regiona.

Ističući značaj regionalne saradnje, kazao je da EK u potpunosti podržava Zajedničko regionalno tržište te da su regionalne integracije na osnovu EU pravila i inkluzivna regionalna saradnja nešto što zaista može da donese opipljive benefite za Zapadni Balkan (ZB) i EU.

Aleksandar Mašković, državni sekretar u Ministarstvu evropskih poslova, izrazio je zadovoljstvo zbog ponovnog susreta sa predstavnicima EK naglasivši da je nova Vlada posvećena ubrzanju procesa pristupanja Crne Gore EU. Pojasnio je da će u narednom periodu glavni fokus biti na ostvarenju zahtijeva iz poglavlja 23 i 24, u cilju dobijanja završnih mjerila, te iskazao spremnost Crne Gore da ostvaruje rezultate i u drugim poglavljima. Istakao je da je ovogodišnji sastanak sjajna prilika da se razmotri prethodni period i predstave najbitniji rezultati u pregovaračkim poglavljima koje pokriva ovaj Pododbor.

Jasna Vujović, generalna direktorica u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, ukratko, je predstavila ključna ostvarenja i napredak koji je Crna Gora ostvarila u periodu od prošlogodišnjeg sastanka Pododбора za unutrašnje tržište i konkurenciju. Istakla je da je Crna Gora pokazala veliku posvećenost u ispunjavanju svojih obaveza iz procesa pristupanja EU i da je, naročito, posvetila pažnju ostvarenju završnih mjerila i ispunjenju preporuka iz prošlogodišnjeg Izvještaja EK o Crnoj Gori.

1. KONKURENCIJA

U vezi sa pregovaračkim poglavljem 8 – *Konkurencija*, EK je podsjetila da je u posljednjem godišnjem Izvještaju Crna Gora pozitivno ocijenjena, kada je u pitanju nivo spremnosti, a pozdravljen je i napredak, naročito, u dijelu državne pomoći. Notirano je da postoji redovna komunikacija između Agencije za zaštitu konkurencije (AZZK) i Generalnog direktorata za konkurenciju (DG – COMP) što je značajno u smislu da Crna Gora može da iskoristi iskustva i ekspertizu po pitanju konkretnih i relevantnih pitanja u vezi sa državnom pomoći.

EK je pozdravila činjenicu da je Crna Gora u velikoj mjeri uskladila zakonodavstvo sa EU *acquis* kao i članovima 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju EU. Konstatovana je usklađenost Zakona o zaštiti konkurencije i napredak u ovoj oblasti i notirano da se izmjenama ovog zakona predviđaju obaveze Savjeta agencije za zaštitu konkurencije, nadležnosti i mandat direktora i zamjenika direktora, uslova za imenovanje rukovodećeg kadra u AZZK što će, po mišljenju EK, dovesti do boljeg funkcionisanja AZZK.

U vezi sa administrativnim kapacitetima, EK je pozdravila imenovanje predsjednika Savjeta, v.d. direktora i dva člana Savjeta Agencije za zaštitu konkurencije. EK se interesovala za dalje planove kada je u pitanju popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, o kakvim radnim mjestima i nivoima odgovornosti je riječ, te kako funkcioniše procedura zapošljavanja. Predstavnici AZZK su odgovorili da je popunjeno 28 radnih mjesta, uključujući tri člana Savjeta AZZK i v.d. direktora. Pojasnili su da je, u stručnoj službi, na poslovima konkurencije i državne pomoći zaposleno 24 osobe na neodređeno i četiri na određeno vrijeme. Takođe, kazali su da je u AZZK sistematizovano 45 radnih mjesta ali da je plan da se, u narednom periodu, dodatno osnaže administrativni kapaciteti. Kada su u pitanju procedure zapošljavanja, crnogorska strana je informisala da je Agencija planirala da raspiše javne oglase, preko Uprave za kadrove, u cilju zapošljavanja novih osoba u oblasti zaštite konkurencije, koji će dominantno biti *case-handler*-i.

EK je notirala da je AZZK usvojila 14 postupaka formalne istrage što je, kako su istakli, impresivan broj i tražila kratko pojašnjenje o toku pomenutih istraga i primjeru najkomplikovanijeg i najvažnijeg predmeta.

Crnogorska strana je Informisala da su slučajevi koji su bili manje kompleksni veoma brzo i efikasno rezultirali rješenjima, dok su kao veoma kompleksne postupke naknadne kontrole naveli postupke u vezi sa kompanijama: *Adriatic Marinas*, *Barska plovidba* i *Kotorska plovidba*, za koje su angažovana dva eksperta iz Slovenije, tako da će ti slučajevi u naredna dva mjeseca dobiti krajnji epilog.

EK je primijetila da u izvještajnom periodu nije bilo negativnih odluka i pokazala interesovanje za formalne istrage. Zanimalo ih je da li postoji neka oblast koja je posebno problematična i koja bi mogla da dovede do negativne odluke. U odgovoru na ovo pitanje, predstavnici AZZK su kazali da će u nekim slučajevima konačna odluka podrazumijevati povraćaj državne pomoći sa zateznom kamatom. EK je konstatovala da ohrabruje činjenica da je Crna Gora spremna da primjenjuje pravila u oblasti konkurencije i državne pomoći.

U vezi sa kompanijom *Montenegro Airlines*, EK je istakla da je značajno što je AZZK završila dvije istrage koje su rezultirale negativnim mišljenjem uz odluku o povraćaju državne pomoći, što je važan i pozitivan korak ka nezavisnosti AZZK. U ovom dijelu EK je tražila dodatno pojašnjenje za povraćaj državne pomoći, kao i za informaciju u vezi sa trenutnim razvojem događaja kada je u pitanju stečajni postupak u ovoj kompaniji.

Predstavnici AZZK-a su pojasnili da je predmet kompanije *Montenegro Airlines* bio komplikovan iz razloga što je istovremeno imao i ex-ante i ex-post postupak. Ex-post postupak kontrole se odnosio na iznos od 12,7 miliona eura, zato što je to pomoć koja je već bila dodijeljena, dok je postupak za 43,6 miliona eura bio ex-ante kontrola, jer je to bio predlog lex-specialis Zakona o konsolidaciji i razvoju MA, na osnovu kojeg je, u međuvremenu, bez konačnog mišljenja AZZK dodijeljena pomoć, čime se postupak i formalno pravno izuzetno zakomplikovao. Međutim, na kraju, AZZK je u oba slučaja donijela rješenje o neusklađenosti državne pomoći i to će rezultirati povraćajem sredstava uz zateznu kamatu. Naglašeno je da je AZZK o svemu obavijestila Ministarstvo kapitalnih investicija, kao pravnog naslijednika ranijeg Ministarstva saobraćaja i pomorstva (nadležno u ovom slučaju) koji su predmet dalje prosljedili Zaštitniku imovinsko pravnih odnosa Crne Gore i Privrednom sudu, u cilju naplate potraživanja države. Pojašnjeno je da AZZK nije u potpunosti upoznata sa stečajnim postupkom, ističući da se te informacije mogu zatražiti od nadležnih organa i naknadno dostaviti EK.

Kada je riječ o oblasti konkurencije, antimonopolske politike i koncentracija, EK je pozdravila činjenicu da je zakonodavni okvir u velikoj mjeri usaglašen sa EU *acquis-om* i Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, kao i napredak koji je Crna Gora ostvarila u izvještajnom periodu u usaglašavanju sa EU propisima o konkurenciji.

Pored dostavljenog pisanog priloga, iz MERT-a su istakli da je u toku izrada nacrtu Zakona o naknadi štete u postupcima povrede pravila konkurencije, za koju je Crna Gora dobila stručnu pomoć Hrvatske. Informisali su da će nacrt pomenutog zakona uskoro biti na javnoj raspravi, dok je njegovo usvajanje na Vladi planirano za IV kvartal o.g.

EK je pozdravila veliki broj odluka koje je AZZK donijela vezano za koncentracije, dok su predstavnici AZZK pojasnili da nije bilo posebno komplikovanih slučajeva, te da su svi riješeni bez većih problema i izazova.

EK je, takođe, pohvalila pozitivan stav AZZK u vezi sa radom prekršajnog suda, ali ih je zanimao stav o potrebi dodatnih obuka za sudije, kao i da li sudovi imaju resursa da isprate povećane aktivnosti Agencije. Crnogorska strana je pojasnila da je u proteklom periodu došlo do značajnijeg pomaka u odlučivanju Višeg suda za prekršaje, ali da je potrebna dodatna i kontinuirana obuka sudija i nadležnih sudova za prekršaje i intezivnija saradnja. U tom dijelu su informisali da AZZK, u sklopu projekta “Jačanje kapaciteta institucija koje harmonizuju i implementiraju EU *acquis* u oblasti konkurentnosti i inovacije – IPA 2020”, planira da održi obuku za sudije i tužioce koja će imati za cilj unapređenje saradnje i obučenosti sudija u oblastima konkurencije i državne pomoći. Ukazano je da smo svjesni da sudska praksa predstavlja važan izvor za tumačenje slučajeva u oblasti konkurencije i državne pomoći u zemljama članicama EU, zbog čega je neophodno jačanje kapaciteta kako AZZK-a, tako i sudova u ovoj oblasti da bi se na pravilan način zakonodavni okvir EU implementirao u praksi u Crnoj Gori. Crnogorska strana je istakla da je u cilju efikasnije implementacije zakonodavstva u oblasti konkurencije i državne pomoći potrebno izmjenama i dopunama zakona omogućiti AZZK nadležnost za sprovođenje kaznene politike, što je praksa koja se pokazala dobrom u nekim članicama EU poput Hrvatske.

Kada je riječ o bilateralnoj saradnji, AZZK je informisala da je ova saradnja na jako visokom nivou, navodeći kao primjere da je tursko tijelo za zaštitu konkurencije preduzelo određene korake oko formiranja Balkanske inicijative kako bi se ojačala regionalna saradnja, kao i da je egipatsko tijelo za zaštitu konkurencije uputilo inicijativu za potpisivanje Memoranduma o uspostavljanju i funkcionisanju mreže konkurencije Sjevernog i Južnog Mediterana, koja bi omogućila članicama da održavaju redovne kontakte i rješavaju trenutne probleme konkurencije. Pored toga, informisali su o bilateralnoj saradnji sa Republikom Slovačkom, kao i intencijama za intenziviranje saradnje sa Saveznim zavodom za kartele pri Ministarstvu ekonomije i energetike Njemačke, u predstojećem periodu.

EK je je iskazala spremnost da, u svakom momentu, pruži ekspertsku pomoć Crnoj Gori u oblasti konkurencije i državne pomoći.

Operativni zaključci:

- ✓ *Crna Gora je dostavila EK najnovije informacije o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije u cilju usklađivanja sa Zakonom o državnoj upravi i izmjenama kvalifikacionih uslova za kandidate koji konkurišu za radna mjesta u Agenciji;*
- ✓ *EK je zatražila od Crne Gore da dostavi ažurirane informacije o usklađivanju zakonodavstva u vezi sa Privremenim okvirom za državnu pomoć – COVID, koji se uskoro završava;*
- ✓ *Crna Gora je dostavila najnovije informacije o istragama u kompleksnim predmetima koji su u vezi sa pomorstvom i saobraćajem, uključujući Montenegro airlines. Crna Gora će, takođe, informisati EK o stečajnom postupku u kompaniji Montenegro airlines (redosled obeštećenja povjerilaca);*
- ✓ *Crna Gora radi na Nacrtu zakona za usklađivanje sa pravilima i procedurama EU o povraćaju i novčanim kaznama u slučaju kršenja pravila konkurencije;*
- ✓ *Crna Gora je obavijestila da se procesuiranje slučajeva spajanja odvija rutinski, bez problema. Crna Gora je ponudila da informiše o detaljima presude Upravnog suda u vezi sa slučajem kompanije Luka Kotor;*

- ✓ *Kapacitet suda treba poboljšati da bi se bavio antimonopolskim slučajevima i slučajevima spajanja;*
- ✓ *EK je konstatovala da je dobila detaljne informacije u vezi sa bilateralnom saradnjom Antimonopolskog tijela.*

2. PRIVREDNO PRAVO

EK je podsjetila da je za pregovaračko poglavlje 6 – *Privredno pravo*, u prošlogodišnjem Izvještaju EK, konstatovan dobar nivo spremnosti. Istaknuto je da je ostvaren napredak u oblasti računovodstva ali i da predstoji rad na daljem usklađivanju Zakona o privrednim društvima. Ukazano je na značaj kontinuiranog praćenja razvoja zakonodavnog okvira EU u ovom poglavlju u cilju pravovremenog usklađivanja sa svim novim inicijativama.

Iz EK su pozdravili aktivnosti koje je Crna Gora preduzela na daljem usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa direktivama EU iz 2019. Pohvalili su formiranje radnih grupa koje će raditi na izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima i procesnog zakona za registraciju privrednih subjekata.

EK se interesovala da li će usklađivanje Zakona o privrednim društvima obuhvatiti cijelo područje primjene Direktive EU 2019/2121, uključujući i odredbe koje se odnose na prekogranična spajanja, kao i područje primjene Direktive 2017/828. U odgovoru na ovo pitanje, predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma su kazali da je cilj Crne Gore da dobije funkcionalan i moderan zakon koji je u potpunosti usklađen sa pravilima EU ali i lako primjenljiv na području Crne Gore. Pojašnjeno je da je postojeći Zakon o privrednim društvima djelimično usklađen sa Direktivom EU 2017/828, a da će se njegovim izmjenama i dopunama preuzeti i preostale odredbe navedene direktive. U vezi sa Direktivom EU 2019/2121, crnogorska strana je informisala da je riječ o jako kompleksnoj direktivi koja zahtijeva određene sistemske promjene i uspostavljanje novih mehanizama kako bi se omogućila njena adekvatna primjena. Namjera Crne Gore jeste da pripremi sveobuhvatnu analizu i u najvećoj mogućoj mjeri transponuje odredbe navedene EU direktive u nacionalno zakonodavstvo. S obzirom da je rok za transponovanje ove direktive za zemlje članice EU 31. januar 2023. otežavajuća okolnost jeste i činjenica da u EU ne postoji uporedna praksa. U odnosu na odredbe koje se odnose na prava zaposlenih u prekograničnim spajanjima, EK je zanimalo da li će ove odredbe biti prenijete kroz Zakon o radu. Crnogorska strana je odgovorila da predstoje konsultacije sa ministarstvom nadležnim za rad i zapošljavanje o uključivanju odredbi obije direktive kroz Zakon o radu. U vezi sa rokovima za donošenje propisa EK je pojašnjeno da se radi o veoma zahtjevnom i kompleksnom zadatku, a da je primarni cilj Crne Gore da dobije kvalitetna zakonska rješenja, te da će to u krajnjem rezultirati prolongiranjem već utvrđenih rokova.

EK je istakla da je Direktiva o transparentnosti zahtjevnja, naročito u dijelu sankcija i najavila dodatna pitanja, nakon analize tabele usklađenosti i odgovora koje crnogorska strana dostavi na njihove komentare. Crna Gora je informisala da je Komisija za tržište kapitala u martu o.g. dobila komentare Ministarstva finansija na Nacrt zakona o izmjenama zakona o tržištu kapitala u cilju usklađivanja sa Direktivom o transparentnosti.

EK je informisala o predlogu za uspostavljanje Jedinственe evropske tačke pristupa (European Single Access Point – ESAP) čiji je cilj da se osigura da sve relevantne informacije o tržištima kapitala, finansijskim uslugama, sankcijama od strane regulatora budu na raspolaganju u okviru jedne tačke pristupanja. Time EK predlaže nadogradnju rada nacionalnih tijela za prikupljanje informacija i stavljanje na raspolaganje kroz ESAP kojom će upravljati Evropsko tijelo za tržište kapitala (European Security Market Authority - ESMA). Očekivanja EK su da izmijenjeno zakonodavstvo u tom dijelu stupi na snagu sljedeće godine, a da ESAP bude operativna 2026. godine.

U oblasti računovodstva, EK je pohvalila izradu Pravilnika o sadržini i formi finansijskih izvještaja, kao vrlo značajnog u kontekstu Direktive o računovodstvu, čime se rješava pitanje harmonizacije u dijelu režima izvještavanja za mala preduzeća. Predviđa da će to biti u velikoj mjeri usklađeno, ali i da je neophodno kontinuirano praćenje.

EK je pozdravila nastojanje Crne Gore da implementira EU *acquis* o nefinansijskom izvještavanju. U tom dijelu, EK je informisala da je u aprilu 2021. donešena ažurirana verzija direktive o nefinansijskim izvještajima koji se sada nazivaju izvještaji korporativne održivosti, kao dopuna računovodstvenoj direktivi. Ova Direktiva će zahtijevati eksternu reviziju dostavljenih informacija, zahtjevi izvještavanja su detaljniji, što je najvažnije, postojeće standardi čije je utvrđivanje povjereno Savjetodavnoj grupi za finansijsko izvještavanje (European Financial Reporting Advisory Group – EFRAG). Takođe, EK je informisala o nedavno usvojenoj Direktivi 2021/2101 koja mijenja i dopunjava Direktivu o računovodstvu, koja zahtjeva da multinacionalna preduzeća sa prihodima većim od 750 miliona eura objavljuju izvještaj za svaku zemlju pojedinačno, a koja mora biti implementirana do 2023, iako EK tek treba da utvrdi elektronski obrazac ovog izvještaja za svaku zemlju pojedinačno. U dijelu zakonske revizije, EK je napomenula da je Crna Gora dobro usklađena i ohrabrila da se da se nastavi u tom pravcu.

Predstavnici Ministarstva finansija informisali da je Pravilnik o finansijskim iskazima u izradi, u tijesnoj saradnji sa profesionalnim računovodstvenim tijelom u Crnoj Gori, čime će se ispuniti obaveze vezane za Direktivu 2013/34 i postići puna usklađenost sa legislativom EU. Što se tiče vremenskih odrednica, očekivanja su da do kraja juna o.g. dokument bude pripremljen i, prema ranijem dogovoru, upućen EK na komentare. U vezi sa Zakonom o reviziji, predstavnici Ministarstva finansija su informisali da su u pripremi određene izmjene koje se ne odnose direktno na EU *acquis* već na rad revizorskih odbora u preduzećima u većinskom državnom vlasništvu. Naime, kroz primjenu pomenutog zakona uočeno je da je neophodno detaljnije propisati uslove za imenovanje članova revizorskih odbora u preduzećima u većinskom državnom vlasništvu, te da će izmjene biti u pravcu detaljnijeg normiranja tog dijela. U dijelu koji se odnosi na Tijelo za javni nadzor odnosno kontrolu kvaliteta rada društava za reviziju i ovlašćenih revizora rečeno je da je potrebno ojačati kapacitete, da se na tome radi, te da kroz izmjene legislative, preciznijesistematizacije Ministarstvo finansija pokušati da relevantne pozicije učini atraktivnim i na taj način obezbijedi odgovarajući kadar, u skladu sa Zakonom o reviziji.

Operativni zaključci:

- ✓ *EK podstiče Crnu Goru da napreduje u daljem usklađivanju Zakona o privrednim društvima;*

- ✓ Crna Gora će dostaviti informacije o procesu usklađivanja sa Direktivom 2017/1132 (u vezi sa odredbama o učešću zaposlenih u prekograničnim spajanjima i izmjenama koje su uvedene Direktivama 2019/1151 i 2019/2121) i Direktivom 2017/828;
- ✓ Crna Gora će dostaviti informacije u vezi sa dešavanjima u pravcu revizije Kodeksa korporativnog upravljanja;
- ✓ EK je informisala o najnovijim inicijativama zakona o privrednim društvima (ažuriranje digitalnog privrednog prava) i dostaviće link za pronalaženje relevantnih informacija;
- ✓ Crna Gora će dostaviti EK Pravilnik o sadržini i formi finansijskih izvještaja za privredna društva i druga pravna lica nakon izmjene i dopune finansijskih izvještaja;
- ✓ EK će završiti svoju procjenu Tabele usklađenosti sa Direktivom o transparentnosti prije ljetnje pauze.

3. KRETANJA KAPITALA I PLATNI SISTEM

U vezi sa pregovaračkim poglavljem 4 - *Kretanja kapitala i platni sistem*, EK je zanimalo da li je došlo do pomaka u vezi sa izmjenama i dopunama Zakona o svojinsko-pravnim odnosima ali i kada se može očekivati da Parlament usvoji izmijenjeni zakon. Iz Centralne banke Crne Gore, kazali su da je Crna Gora postigla visok nivo usklađenosti sa pravnom tekovinom EU u ovom dijelu, ali da postoje pojedine oblasti koje dodatno treba uskladiti kako bi došlo do zatvaranja mjerila. Nacrt zakona je pripremljen, što je konstatovano u prethodnom Izvještaju o napretku, i kao takav formalizuje isti status EU i građana Crne Gore u dijelu svojinsko-pravnih odnosa. Zakon je bio u skupštinskoj proceduri prije promjene Vlade, kada je odlučeno da se svi nacrti zakona, između ostalih i predmetni, vrate predlagućima. Očekivanja CBCG su da će procedura biti nastavljena te da neće biti potencijalnih barijera za njegovo usvajanje i implementaciju. CBCG je u procesu pribavljanja ažuriranih mišljenja na predmetni zakon i ne očekuju se usporavanja. Isto se odnosi i na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama zakona o platnom prometu, koji je podnijet Vladi na razmatranje 8. juna o.g.

Očekivanja su da će ovaj zakon biti usvojen do kraja jula, odnosno da bi u potpunosti mogao da stupi na snagu od jula naredne godine. Predstavnicima CBCG su, takođe, pojasnili da su pripremljena i podzakonska akta koja se tiču prenošenja Direktive 389, te da je osigurana tehnička pomoć Nacionalne banke Belgije koja će pružati podršku u procesu sprovođenja ovog zakona.

U vezi sa sistemom plaćanja, EK je pozdravila usvajanje zakona kojim se transponuju Direktive o platnim računima kao i zakona kojim se prenosi regulativa u dijelu međubankarskih naknada za platne transakcije na osnovu kartica (IFR), što je značajan napredak od posljednjeg sastanka Pododbora.

Operativni zaključci:

- ✓ EK je ohrabрила Crnu Goru da nastavi da napreduje u ovoj oblasti usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu. EK je notirala da će ove izmjene biti usvojene u što skorijem roku;
- ✓ Crna Gora je obavijestila da je već pripremila zakonodavstvo u skladu sa Uredbom (EU) 2018/389 o autentifikaciji klijenta koja prati Zakon o izmjenama i dopunama

Zakona o platnom prometu, za čiju implementaciju će imati podršku Centralne banke Belgije;

4. BANKARSTVO, OSIGURANJE I OSTALE FINANSIJSKE USLUGE

U vezi sa pregovaračkim poglavljem 9 - *Bankarstvo, osiguranje i ostale finansijske usluge*, EK je konstatovala da je Zakon o kreditnim institucijama usvojen i da je većina preporuka EK prenesena u zakon, ali je podstakla Crnu Goru da nastavi da radi na sprovođenju ovog dijela *acquis-a* Nakon izvještaja TAIEX misije, EK je konstatovala da je sprovođenje RCR unaprijeđeno ohrabrivši dalje napredovanje u ovoj oblasti. U vezi sa NSFR (Net Stable Funding Ratio), konstatovano je da ta regulativa još nije implementirana i da bi trebalo da bude jedan od prioriteta u daljem radu. Na pitanje u vezi sa vremenskim okvirom za sprovođenje ove regulative, predstavnici Centralne banke Crne Gore su kazali da je pripremljen nacrt prve verzije i dopune postojeće Odluke o rizicima likvidnosti, a da će na osnovu izvještaja TAIEX misije dokumentacija biti revidirana i dostavljena Savjetu CBCG na usvajanje, koje se očekuje do kraja ljeta 2022. godine.

EK je, dodatno, pozdravila rezultate Pregleda kvaliteta aktive (AQR) i činjenicu da je AQR pokazao stabilnost crnogorskog bankarskog sistema koji je sposoban da apsorbuje potencijalne šokove. S tim u vezi iskazano je interesovanje za sprovođenje stres testova u skladu sa okvirom Bazel III. Iz CBCG su naglasili da je završena prva faza i dobijeni su rezultati AQR tzv. vježbe, koja je pokazala da su sve banke zadovoljile zakonom propisane kriterijume odnosno da sve imaju zadovoljavajuće koeficijente adekvatnosti kapitala. Što se tiče faze stresnog testiranja, CBCG će uzeti u obzir dobijene inpute u koje su već uključeni rezultati AQR.

Na pitanje EK u vezi sa vremenskim okvirom za dostavljanje Zakona o osiguranju, predstavnici Agencije za nadzor osiguranja (ANO) su pojasnili da je prevod Zakona završen, a da je rad na tabeli usklađenosti u toku. Očekivanja su da ANO u što kraćem roku završi neophodno nakon čega će dokument biti poslat EK, na mišljenje. S obzirom na to da se radi o obimnom zakonu koji transponuje dvije najznačajnije direktive u sektoru osiguranja, iz ANO su potvrdili spremnost za direktnu komunikaciju sa svim nadležnim direktoratima EK.

Operativni zaključci:

- ✓ *EK je ohrabrila Crnu Goru da nastavi da napreduje u zakonodavnom usklađivanju u oblasti bankarskog i nebankarskog sektora. EK je zatražila od Crne Gore da joj dostavi, na komentare, finalne verzije sledećih dokumenata:*
  - *Nacrt izmjena i dopuna zakona o kreditnim institucijama, posebno radi usklađivanja sa pravnom tekovnim tekovinama EU o NSFR (neto stabilan odnos finansiranja);*
  - *Nacrt izmjena i dopuna Zakona o rješavanju kreditnih institucija u cilju usklađivanja, posebno, sa *acquis-em* EU o oporavku i sanaciji banaka (BRRD II);*
  - *Nacrt zakona o osiguranju koji ima za cilj da se uskladi sa pravnim tekovinama EU u oblastima solventnosti 2 i IDD (Direktiva o distribuciji osiguranja);*
  - *Nacrt zakona o alternativnim investicionim fondovima i o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom.*

5. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

U dijelu pregovaračkog poglavlja 28 - *Zaštita potrošača i zdravlja* konstatovan je određeni napredak kako u zakonodavnim aktivnostima tako i jačanju administrativnih kapaciteta.

U dijelu zaštite zdravlja, potrebno je uložiti dodatne napore u cilju daljeg usklađivanja zakonodavstva koje se odnosi na prekogranična prava pacijenata i supstance ljudskog porijekla.

EK je pozdravila uspostavljanje Savjeta za zaštitu potrošača i usvajanje Pravilnika o programu i načinu polaganja ispita za stručno osposobljavanje lica zaduženih za sprovođenje postupka vansudskog rješavanja sporova. Takođe, pozdravili su aktivnosti koje Crna Gora preduzima na pripremi nacrtu novih zakona o zaštiti potrošača i Zakona o kolektivnim tužbama, ističući da to predstavlja značajne korake na daljem usklađivanju zakonodavnog okvira u ovoj oblasti. Izrazili su zadovoljstvo obukama koje su u prethodnom periodu realizovane, u saradnji sa EU ekspertima, i pozvali Crnu Goru da koristi TAIEX podršku za dalje aktivnosti u ovom poglavlju.

Crnogorska strana je potvrdila da će u narednom periodu intenzivirati aktivnosti koje se odnose na završetak normativnog dijela kada je u pitanju usklađivanje Zakona o potrošačkim kreditima sa Direktivom o stambenim kreditima. Očekuje se da Predlog zakona bude dostavljen EK tokom narednog mjeseca, kako bi do kraja godine bio usvojen na Vladi, a nakon toga dostavljen i Skupštini na utvrđivanje. Istakli su da je za pripremu Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o kolektivnim tužbama obezbijeđena ekspertska pomoć preko TAIEX-a te da se realizacija ekspertske misije očekuje nakon ljetnjih odmora. Iz Uprave za inspekcijske poslove (UIP), dodatno su pojasnili da Crna Gora u kontinuitetu prati dešavanja u oblasti zaštite potrošača, organizuje akcije po uzoru na zemlje članice EU i koristi TAIEX pomoć za kontinuirano jačanje administrativnih kapaciteta institucija nadležnih za sprovođenje politike zaštite potrošača u Crnoj Gori.

Kada je riječ o opasnim proizvodima, iz Uprave za inspekcijske poslove, pojasnili su da postoji tijesna veza između potrošačkog i EU *acquisa* u oblasti tržišnog nadzora, prvenstveno preko Sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima koji funkcioniše na principu RAPEX u EU. Takođe, informisali su da u Crnoj Gori postoji jedinstvena platforma - Centralni sistem za zaštitu potrošača, koja omogućava potrošačima da na jednom mjestu podnesu prijavu za zaštitu svojih prava.

Predstavnici EK su, ukratko, predstavili najvažnije inicijative za podršku državama članicama u borbi protiv Covid-19, u cilju zaštite zdravlja građana EU i jačanju otpornosti zdravstvenih sistema. Istakli su da je EU4Health otvoren za potencijalne kandidate za članstvo u EU. EK cijeni namjeru Crne Gore da se pridruži EU4Health programu i očekuje da Vlada Crne Gore, u narednom periodu, donese konačnu odluku o pridruživanju programu i uputi formalni zahtjev za pristupanje.

EK je pozdravila napore Crne Gore u smislu odgovora na pandemiju Covid-19, uključujući napore da se poboljša snabdijevanje vakcinama, promovisanje programa vakcinacije, jačanje kliničkog menadžmenta i bolničkih kapaciteta. Iz EK su ohrabрили Crnu Goru da

nastavi da se bavi krizom Covid-19 svim resursima koje ima na raspolaganju. U vezi sa Šdovanskim proizvodima, iz EK su ukazali na značaj rigorozne primjene Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda naročito na javnim mjestima. Što se tiče krvi, tkiva, ćelija i organa, pozdravljen je napredak Crne Gore u ovoj oblasti. U tom kontekstu, iz EK su istakli da su studije Savjeta Evrope utvrdile da je laboratorija Instituta za transfuziju krvi radila po utvrđenim standardima.

U vezi sa vremenskom okviru za usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa Direktivom 2011/24/EU o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, crnogorska strana je informisala EK da je donošenje Pravilnika o bližim uslovima i načinu i postupku ostvarivanja prekogranične zdravstvene zaštite planirano za IV kvartal 2023.

Operativni zaključci:

- ✓ *Evropska komisija je pozdravila informaciju o uspostavljanju Savjeta za zaštitu potrošača, usvojenom zakonodavstvu o alternativnom rješavanju sporova, planiranoj izradi zakona o zaštiti potrošača i kolektivnom obeštećenju, kao i o usklađenoj kontroli online tržišta;*
- ✓ *Crnoj Gori je preporučeno da osigura da se izvještava o napretku u relevantnim oblastima politike kao što su: zaštita potrošača ili slobodno kretanje robe;*
- ✓ *Komisija je spremna da kroz TAEX pruži podršku usklađivanju zakonodavstva;*
- ✓ *Crna Gora je pozvana da dostavi ažurirane informacije u vezi sa pristupanjem Međunarodnoj mreži za zaštitu potrošača i izvršenje;*
- ✓ *Crna Gora je u obavezi da dostavi pisane odgovore na dodatna pitanja EK, koja su poslata prije sastanka Pododbora, u vezi sa zaraznim bolestima, SoHO, prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti i mentalnom završju;*
- ✓ *Crna Gora je pozvana da dostavi najnovije informacije o implementaciji Akcionog plana SoHO, o sistemu nadzora i odgovora na zarazne bolesti 2017-2022. godine, kao i vremenski okvir za aktivnosti na usklađivanju crnogorskog zakonodavstva sa Direktivom 2011/24/EU o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti;*
- ✓ *Crna Gora je pozvana da sprovede inspekcije i obuku inspektora u oblasti SoHO skupa sa naprednom IT infrastrukturom u ovom sektoru;*
- ✓ *Crna Gora je pozvana da pripremi izvještaj o sprovođenju Akcionog plana 2019-2020. godine, koji se odnosi na unapređenje aktivnosti mentalnog zdravlja;*
- ✓ *Komisija cijeni to što je Crna Gora izrazila namjeru da se pridruži EU Health programu.*

6. JAVNE NABAVKE

U okviru pregovaračkog poglavlja 5 - *Javne nabavke*, EK je je ukazala na važna dešavanja u odnosu na prethodni sastanak Pododbora, naročito u vezi sa elektronskim javnim nabavkama. EK je pokazala interesovanje za rješavanje pitanja koncesija za *Aerodrome Crne Gore* i istakla da su očekivanja EK da se, u slučaju nastavka tog postupka, poštuju standardi i najbolje prakse EU.

EK je pohvalila dobar napredak i iskorak u korišćenju elektronskih nabavki i pozdravila usvajanje Strategije za unapređenje javnih nabavki JPP za 2020-2025 i Akcioni plan za 2021-2022. Uočena je pozitivna reakcija korisnika na funkcionisanje help-desk-a u Direktoratu Ministarstva finansija i postojanje bolje koordinacije između Direktorata za politiku javnih nabavki i Komisije za kontrolu postupka javnih nabavki, što se tiče dosljednog tumačenja Zakona o javnim nabavkama.

U vezi sa vremenskim okvirom za usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, predstavnici Ministarstva finansija su kazali da je Predlog zakona prošao javnu raspravu, te da je u fazi prikupljanja komentara i sugestija velikog broja zainteresovanih strana. Napomenuto je da su razlozi za usvajanje amandmana na ovaj zakon izazvani uočavanjem manjih poteškoća u praktičnoj primjeni istog. Usvajanje na Vladi se očekuje do kraja juna tekuće godine nakon čega će biti poslat skupštinsku proceduru.

U vezi sa pitanjem koncesija za aerodrome, EK je istakla važnost poštovanja EU standarda transparentnost, pravičnost, dobijanje najbolje vrijednosti za novac i izbjegavanje rizika od korupcije, što je i ključni zahtjev ovog pregovaračkog poglavlja.

Crnogorska strana je istakla da će u vezi sa postupkom dodjele koncesije blagovremeno obavijestiti EK.

EK je konstatovala da se centralizovane javne nabavke koriste u ograničenom obimu, što ukazuje na to da ili naručioci nemaju povjerenja u centralno tijelo za javne nabavke ili nema dovoljno motivacije i ohrabivanja da se koriste centralizovane javne nabavke. U odgovoru na pitanje da li Ministarstvo finansija ima plan za rješavanje ovog pitanja, crnogorska strana je kazala da se centralizovane javne nabavke sprovode u skladu sa Uredbom o metodologiji planiranja i implementaciji centralizovanih nabavki, koja se odnosi na nekih 46-47 organa (ministarstava i službi). Centralno tijelo za tu vrstu nabavki je Uprava za katastar i državnu imovinu, a predmet takvih nabavki su robe i usluge koje se generalno koriste u tijelima državne uprave. Namjera Ministarstva finansija je da podstiče centralizaciju nabavki, ali da se želi sprovesti sveobuhvatna procjena dosadašnjeg učinka centralizacije kako bi se preduzeli dalji koraci i ohrabрили organi na centralizovane nabavke.

U vezi sa najnovijim informacijama o nepravilnostima u postupcima javnih nabavki i procentu nepravilnosti u odnosu na kontrolisane postupke EK je pojašnjeno da postoji zvaničan izvještaj Uprave za inspeksijske poslova u pogledu rezultata monitoringa i kontrole, koji ukazuje na to da se najčešće nepravilnosti odnose na neispunjavanje uslova za vršenje dužnosti službenika za javne nabavke i komisija za otvaranje i evaluaciju ponuda (konflikt interesa, nedostatak referenci, nedostatak profesionalnih sertifikata...), kao i na vođenje evidencije i dokumentacija za jednostavne javne nabavke i izuzetke, podjela subjekata koji izbjegavaju primjenu zakona itd.

Na konstataciju EK da treba omogućiti manjim opštinama da vode veće investicione projekte, predstavnici Ministarstva finansija su pojasnili da se kontinuirano sprovode obuke koje se tiču regulatornog okvira u javnim nabavkama i korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki, te da će nastaviti sa daljim radom na edukaciji.

EK je u zaključku naglasila važnost primjene standarda EU o javnim nabavkama ukoliko se želi zatvoriti poglavlje gdje je ostvaren jako dobar napredak.

Operativni zaključci:

- ✓ *Predmet razgovora bile su aktivnosti na donošenju zakonodavstva, posebno izrada nacрта izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama sa ciljem unapređenja njegove primjene i usklađivanja sa uvedenim elektronskim sistemom javnih nabavki;*
- ✓ *EK je podstakla Crnu Goru da nastavi i intenzivira napore na sistematskoj i strukturisanoj koordinaciji između Direktorata za politiku javnih nabavki i Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki u vezi sa tumačenjem pravnog okvira u oblasti javnih nabavki;*
- ✓ *Kad su u pitanju moguće koncesije na aerodrome, Crna Gora treba da redovno informiše Komisiju ukoliko dođe do nastavka projekta dodjele koncesije. Taj projekat treba da se sprovede uz poštovanje svih standarda i najbolje prakse EU kao i standarda iz novog crnogorskog okvira za javno-privatno partnerstvo;*
- ✓ *EK je saopšteno da je, u saradnji sa EBRD, u pripremi dokument vezan za politiku javno-privatnog partnerstva koji se bavi pitanjem koncesija, a u skladu sa crnogorskim zakonodavstvom. Predstavnici EK su razumjeli da će se u ovom kontekstu poštovati propisi EU i pozvali su Crnu Goru da podijeli pomenuti dokument čim bude dostupan;*
- ✓ *Kad su u pitanju nepravilnosti u javnim nabavkama, Crna Gora se obavezala da dostavi Komisiji najskoriji izvještaj inspekcije za javne nabavke prevezen na engleski jezik;*
- ✓ *EK je naglasila da je jačanje kapaciteta opština za sprovođenje javnih nabavki značajno kako bi se osigurao napredak u drugim oblastima kao što je opštinska infrastruktura, kao i sa ciljem što boljeg učešća u programima podrške EU, kao što su IPA, Ekonomski i investicioni plan i instrumenti vezani za garancije koji se razvijaju u okviru Evropskog fonda za održivi razvoj plus (EFSD+).*

7. PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

Govoreći o pregovaračkom poglavlju 7 – *Pravo intelektualne svojine*, EK je podsjetila da je u izvještaju o Crnoj Gori, za 2021. godinu, konstatovan ograničen napredak u ovoj oblasti ali je pozdravila napore Crne Gore da ubrza svoje zakonodavne aktivnosti u cilju ispunjavanju preporuka iz Izvještaja ekspertske misije koje se odnose na usklađivanje metodologije izvještavanja sa relevantnom metodologijom Generalnog direktorata za poreze i carinsku uniju (DG TAXUD).

Evropska komisija je zahvalila Crnoj Gori na dostavljenom Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima i zatražila informacije o vremenskom okviru za njegovo usvajanje. EK je pozvala Crnu Goru da dostavi tabelu usklađenosti za Direktivu EU 2014/26 i ostale direktive koje su transponovane u Zakon o autorskom i srodnim pravima. EK je ukazala da su tokom ocjene usklađenosti dostavljenog Predloga zakona, na koji su nedavno dostavljeni komentari, uočene neusklađenosti sa pojedinim odredbama direktiva 93/83 i 2004/48. Predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, detaljno su pojasnili da su, u skladu sa definisanim procedurama, još za vrijeme

pripreme izmjena ovog zakona, koje su usvojene 2016. godine, dostavili EK tabele usklađenosti za sve direktive koje su bile predmet usklađivanja te da je prevod navedenih izmjena Zakona dostavljen EK nakon njegovog usvajanja.

Pojašnjeno je da je EK, na osnovu prethodnog, tokom 2020. godine, ukazala na određene nedostatke u pogledu usklađenosti sa direktivama 93/83 i 2004/48. Takođe, istakli su da je u slučaju usklađivanja sa Direktivom 2014/26/EU, nakon šest krugova usaglašavanja koje je trajalo skoro godinu dana, dobijeno pozitivno mišljenje EK i da usvojeni tekst ne sadrži izmjene u odnosu na tekst na koji je EK dala pozitivno mišljenje. Crna Gora je, englesku verziju usvojenih izmjena zakona dostavila EK početkom 2022.godine, uz jasne naznake u vezi sa na dvije izmjene koje su uslijedile nakon dobijenog mišljenja EK, a koje se ne odnose na direktivu 2014/26. Dodatno, crnogorska strana je informisala da će razmotriti nedavno dobijene komentare na odredbe zakona koje se odnose na dalje usklađivanje sa Direktivama 93/83 i 2017/1564 i dostaviti inovirani tekst predloga zakona na mišljenje EK. Predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma informisali su EK da su otpočete aktivnosti na transponovanju dvije nove EU Direktive (iz 2019. godine) u saradnji sa Svjetskom organizacijom za intelektualnu svojinu (WIPO).

Na pitanje EK, u vezi sa dozvolama izdatim NVO za zaštitu prava muzičkih autora Crne Gore (PAM CG) i NVO fotografskih autora (OFA), predstavnici Crne Gore su pojasnili da je NVO PAM izdata dozvola za kolektivno upravljanje na dobrovoljnoj osnovi, sa proširenim dejstvom, dok dozvola izdata za NVO OFA nije sa proširenim dejstvom. Kazali su i da se obje organizacije smatraju organizacijama za kolektivno upravljanje u skladu sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima koji je usklađen sa Direktivom 2014/26/EU. Dodatno su pojasnili da su PAM i OFA osnovali autori i da su prvobitno registrovani kao neprofitna NVO sa statusom pravnog lica, a nakon toga, na osnovu zahtjeva, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, dobile dozvolu za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskih prava. Takođe, crnogorska strana je istakla da obje organizacije, u svoje ime i za račun svojih članova (autora, odnosno nosilaca prava), ostvaruju autorska prava po osnovu objavljenih autorskih djela.

EK je pozdravila pripremu Strategije intelektualne svojine za period 2023 – 2026, ukazala na njen značaj u kontekstu daljeg razvoja intelektualne svojine u Crnoj Gori i adresiranja preporuka iz izvještaja ekspertske misije iz 2018. i operativnih zaključaka sa video konferencije održane 2019. godine. Posebna pažnja EK je usmjerena na određene strateške odredbe i načinu na koji su one pretočene u aktivnosti u pratećem Akcionom planu. EK je najavila dostavljanje dodatnih komentara na tekst Strategije, kao i mogućnost organizovanja video-konferencija na ovu temu. Crnogorska strana je, dodatno, pojasnila da je predviđeno da se akcioni planovi za implementaciju Strategije usvajaju na godišnjem nivou, krajem godine za narednu kalendarsku godinu.

U diijelu zakonodavstva, u oblasti industrijske svojine, EK je pozdravila usvajanje Zakona o zaštiti poslovne tajne. Kada je u pitanju Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o žigu, EK je potvrdila da Crna Gora može nastaviti sa procedurom usvajanja ovog zakona, uz uvažavanje poslednjih komentara, koji su tehničke prirode.

U vezi sa usklađivanjem formata statističkog izvještavanja sa metodologijom DG TAXUD, EK je pozdravila inicijativu Crne Gore za organizovanjem video-konferencije u cilju razmjene

informacija o COPIS sistemu i zatražila dostavljanje pitanja u pisanoj formi u cilju pripreme eksperata DG TAXUD-a.

Dodatno, u cilju ispunjavanja preporuke iz izvještaja ekspertske misije koja se odnosi na usklađivanje sa formatom izvještavanja ACIST, predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma su informisali da je Crna Gora 09. marta 2022. uputila Zavodu za intelektualnu svojinu EU (EUIPO) zahtjev za dostavljanje izvoda iz ACIST baze podataka, odnosno uvid u kategorije podataka koje ta baza sadrži, a koji se prikupljaju za potrebe izvještaja o kršenju prava intelektualne svojine na unutrašnjem tržištu EU.

Operativni zaključci:

- ✓ *EK će dostaviti Crnoj Gori dodatne komentare na Nacrt strategije za intelektualnu svojinu 2023-2026. godine i Akcioni plan. Cilj je da se obezbijedi poštovanje preporuka iz Izvještaja ekspertske misije 2018. godine i video konferencije iz oktobra 2019. godine, i da se strategija pretoči u akcije u cilju postizanja napretka;*
- ✓ *EK razmatra informacije o trenutnom stanju usklađenosti sa aquis-em EU u oblasti autorskih i srodnih prava. EK će naznačiti koje informacije će joj dodatno biti neophodne da bi zaključila svoju procjenu o ukupnoj usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori, nakon što završi usklađivanje sa Direktivom 93/83/EEC, koja se odnosi na satelitsko emitovanje i kablovsku retransmisiju;*
- ✓ *EK podstiče preispitivanje usklađenosti sa Direktivom o sprovođenju prava intelektualne svojine (IPRED). Crna Gora bi trebalo da pošalje EK svoju detaljnu tabelarnu ocjenu;*
- ✓ *O usklađivanju crnogorskog izvještavanja sa metodologijama TAXUD i EUIPO, EK će Crnoj Gori poslati dodatne pisane informacije u vezi sa metodologijom TAXUD. Preostala pitanja mogu se razjasniti na video-konferenciji. Po pitanju metodologije EUIPO (ACIST), Crna Gora je pozvana da konsultuje EK, ukoliko joj bude potrebna dalja podrška;*
- ✓ *EK je saglasna da se nastavi sa usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu, bez dodatnih konsultacija sa EK, uz uvažavanje dostavljenih komentara, koji su tehničke prirode;*

8. PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Za pregovaračko poglavlje 3 – *Pravo osnivanja i sloboda pružanja usluga*, u Izvještaju o Crnoj Gori iz 2021. godine, konstatovan je određen napredak, naročito u dijelu elektronske registracije preduzeća. EK je sugerisala da, ubuduće, izvještavanje o elektronskoj registraciji treba da bude dio PP 6 – *Privredno pravo*. Takođe, naglašena je potreba za daljim usklađivanjem sa Direktivom o uslugama, donošenje podzakonskih akata i uspostavljanje jedinstvene kontakt tačke (JKT). U dijelu međusobnog priznavanja kvalifikacija neophodno je, dodatno, uložiti napor za dio regulisanih profesija, dok je u dijelu poštanskih usluga usklađenost zadovoljavajuća osim u dijelu direktive o prekograničnoj isporuci paketa.

Što se tiče uzajamnog priznavanja profesionalnih kvalifikacija, EK se interesovala za popis postojećeg sektorskog zakonodavstva, koje je potrebno uskladiti sa odredbama Direktive 2005/36/EK, a kojim se identifikuju moguća rješenja i preporuke za izradu posebnih zakonskih rješenja predloženih tokom TAIEX ekspertske misije. Takođe, zanimalo ih je koje

su konkretne preporuke za usklađivanje sektorskog zakonodavstva predložene od strane TAIEX eksperata u cilju postizanja usaglašenosti sa Direktivom 2005/36/EK i Direktivom 2013/55/EK, odnosno o kojim modalitetima transponovanja direktiva je bilo riječi tokom ekspertske misije. Crnogorska strana je pojasnila da je, u skladu sa preporukama TAIEX ekspertske misije, Ministarstvo zdravlja preduzelo neophodne aktivnosti na formiranju radne grupe za pripremu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj njezi pacijenata kroz koji će biti transponovane odredbe Direktive 2005/36/EK koje se odnose na regulisane profesije. Donošenje zakona planirano je za III kvartal 2023. U vezi sa sektorom građevine, predstavnici Ministarstva rada i socijalnog straranja su kazali da će za usagašavanje Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, čije je usvajanje planirano za IV kvartal 2023, biti potrebno obezbijediti dodatnu tehničku podršku kako bi se odredbe zakona uskladile sa zahtjevima direktive. Takođe, iskazali su potrebu za TAIEX podrškom za transponovanje Direktive EU 2018/958 o ispitivanju proporcionalnosti prije donošenja novih propisa za regulisane profesije.

U oblasti poštanskih usluga, EK je pozdravila napredak i planove Crne Gore u vezi sa izmjenom Pravilnika o vrsti i načinu dostavljanja paketa poštanskih operatora u cilju daljeg usklađivanja sa EU propisima. Dodatno, EK je ohrabrila Crnu Goru da nastavi sa usklađivanjem legislative za usluge prekogranične isporuke paketa, kako na nacionalnom nivou tako i u okviru CEFTA-e, u skladu sa zaključcima Samita u Sofiji.

Operativni zaključci:

- ✓ *Crna Gora treba, u najvećoj mogućoj mjeri, da nastavi sa aktivnostima za uspostavljanje Jedinствене kontakt tačke (JKT) i da je učini operativnom;*
- ✓ *Crna Gora će obezbijediti informacije sa planom revizije sektorskog zakonodavstva kako bi osigurala njegovu usklađenost sa Direktivom o uslugama;*
- ✓ *Komisija podstiče Crnu Goru da u potpunosti iskoristi preporuke koje se date kroz TAIEX, a u vezi sa usklađivanjem sektorskog zakona sa Direktivom 2005/36/EC i Direktivom 2013/55/EU o priznavanju profesionalnih kvalifikacija. Crna Gora će, u pisanoj formi, dostaviti informacije o planiranom;*
- ✓ *EK podstiče Crnu Goru da se prijavi za dodatnu pomoć TAIEX-a u cilju daljeg napretka u harmonizaciji sektorskog zakona. Crna Gora je već identifikovala takvu potrebu u vezi sa Direktivom (EU) 2018/958 o uspostavljanju novih pravila u vezi sa regulisanim profesijama;*
- ✓ *EK je pozdravila i podstakla ubrzani napredak u oblasti poštanskih usluga, ubrzano usklađivanje sa Uredbom o uslugama prekogranične dostave paketa relevantne za e-trgovinu.*